

**Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum
Evangelium Domini nostri Iesu Christi secundum quattuor
evangelistarum concordantias ex Latino in linguam**

3 **Polonicam translatum feliciter incipit, correctum est**
Iohannes I ⟨1⟩ Na przodku było słowo a słowo było u Boga, a
 Bog był słowo. ⟨2⟩ To było na przodku u Boga. ⟨3⟩ Wszystko przez
 6 nie się stało, a bez niego stało się nic, co się stało.
 ⟨4⟩ W nim żywot był a żywot był światłość ludzka, ⟨5⟩ a światłość
 w ciemnościach świeci, a ciemności jej nie
 9 ogarnęły. ⟨6⟩ Był człowiek posłany od Boga, chtëremu jimię
 było Jan. ⟨7⟩ Ten przyszedł na świadectwo, aby świadectwo
 wydał o światłości, aby wszyscy wierzyli przezeń.
 12 ⟨8⟩ Nie był on światłość, ale iżby świadectwo wydał o
 światłości. ⟨9⟩ Była światłość prawdziwa, chtëra oświeca
 każdego człowieka przychodzącego na ten świat. ⟨10⟩ Na
 15 świecie był a świat przezeń stał się jest, a świat go
 nie uznał. ⟨11⟩ We włosne przyszedł, a swoji go nie przyjęli. ⟨12⟩ A
 jelekolwiek przyjęli ji, dał jim moc syny bożymi być,
 18 tym, chtëor⟨z⟩y wierzą w jimię jego, ⟨13⟩ chtërzy nie ze krwie
 ani z wolej ciała, ani z wolej męża, ale z Boga narodzili
 się są. ⟨14⟩ A słowo ciało się stało a mięszkało
 21 w nas. A widzielismy chwałę jego, chwałę jakoby jedynego
 od ojca, pełnego łaski i prawdy. **Matthaeus I**
 ⟨1⟩ Księgi rodzaju Jesu Krysta, syna Dawidowego,
 24 syna Abraamowego. ⟨2⟩ Abraam porodził Isaaka
 a Isaak porodził Jakoba, a Jakob porodził Judę i bracią
 jego, ⟨3⟩ a Judasz porodził Fares i Zaram z Tamar, a
 27 Fares porodził Esrom, a Esrom porodził Aram, ⟨4⟩ a Aram
 porodził Aminadab, a Aminadab porodził Naason, a Naason
 porodził Salmon, ⟨5⟩ a Salmon porodził Boos z Raab, a Boos
 30 porodził Obet z Rut, a Obet porodził Jesse, a Jesse porodził
 Dawida krola, ⟨6⟩ a Dawid krol porodził Salomona z tej,
 chtëra była Uryjasza, ⟨7⟩ a Salomon porodził Roboam, a Roboam
 33 porodził Abijasza, a Abija porodził Ażę, ⟨8⟩ a Asa porodził
 Jozafat, a Jozafat porodził Joram, a Joram porodził
 Ozyjasza, ⟨9⟩ a Osyjasz porodził Joatan, a Joatan porodził
 36 Achas, a Achas porodził Ezechyjasza, ⟨10⟩ a Ezechyjasz porodził
 Manassen, a Manasses porodził Amon, a Amon porodził
 Jozyjasza, ⟨11⟩ a Josyjasz porodził Jekonijasza i bracią jego
 39 w prześciu babilońskim. ⟨12⟩ A po prześciu babilońskim

Jekonijasz porodził Salatyjel, a Salatyjel porodził Zorobabel, **(13)** a Zorobabel porodził Abijud, a Abijud porodził Elijachym, a
 3 Elijachym porodził Azor, **(14)** a Azor porodził Sadoch, a Sadoch porodził Achym, a Achym porodził Elijud, **(15)** a Elijud porodził
 6 Eleazar, a Eleazar porodził Matan, a Matan porodził
 9 Jakob, **(16)** a Jakob porodził Jozefa, męża Maryjei, z chtorej
 narodził się jest Jesus, chtory rzeczon Krystus. **(17)** A tako wszystkie
 12 rodzaje od Abrama aż do Dawida rodzajow szternaście,
 15 a od Dawida aż do prześcia babilońskiego rodzajow szternaście,
 a od prześcia babilońskiego aż do Krystusa rodzajow
 18 szternaście. **Lucas I (5)** Był dniow Heroda krola żydowskiego
 kapłan niechtory jimieniem Zacharyjasz z strony
 21 Abijasza a żona jego z corek Aaron, a jimię jej Elźbieta.
(6) A byli sprawiedliwi oba przed Bogiem, pochodzący we
 24 wszystkim przykazaniu i w sprawiedliwościach bożych
 przez skargi, **(7)** a *nie* był jim syn, temu iże Elźbieta
 27 była nieplodna a oba poszli we dniach swoich. **(8)** I stało
 się jest, gdy kapłaństwa pożywał Zacharyjasz w rzędzie strony
 30 swojej przed Bogiem, **(9)** podług zwyczaju kapłańskiego losem
 wyszedł, aby kadzidło kładł, wszedwszy w kościół boży, **(10)** a wszelka
 33 wielkość ludu była modląc się osobnie czasu kadzenia.
(11) I ukazał mu się anjoł boży, stojący na prawicy
 ołtarza kadzenia. **(12)** A Zacharyjasz zasmęcił się widząc,
 36 a bojaźń padła nań. **(13)** I rzekł do niego anjoł: „Nie boj się,
 Zacharyjaszu, bo wysłuchana jest prośba twoja a żona
 39 twoja Elźbieta porodzi tobie syna, a wzwiesz jimię
 jego Janem, **(14)** a będzie wesele tobie i radość, a wiele w narodzeniu
 jego będzie się weselić, **(15)** bociem będzie wielki
 przed Bogiem i wina i piwa nie będzie pił a Ducha
 42 Świętego będzie napełnion jeszcze z żywota matki
 swojej, **(16)** a wiele z synow israelskich nawroci ku
 Panu Bogu jich. **(17)** A on uprzejdzi przed nim w duchu
 45 i w mocy Eliasza, aby nawrocił serca ojcowskie
 na syny a niewierne ku mądrości sprawiedliwych (...)”
(18) I rzekł Zacharyjasz do anjoła: „A skąd to będę wiedział? (...)”
(19) A odpowiedziawszy anjoł rzekł jemu: „Ja jestem Gabryjeł, chtory
 48 stoję przed Bogiem a posłan-em jest mówić do ciebie,
 a to tobie wzjawiać. **(20)** A oto będziesz niemy, a nie będziesz
 51 mógł mówić aż do dnia, chtorego się to stanie, dlatego
 iżeś nie uwierzył słowam mojim, chtore napełnią
 54 się czasu swego”. **(21)** A był lud oczekawający Zacharyjasza

15 – 16: *we wszystkim przykazaniu:* V: in omnibus mandatis. — **34:** brak końca zdania: V: parare Domino plebem perfectam. — **35:** brak końca zdania: ego enim sum senex, et uxor mea processit in diebus suis.

i dziwowali się, iż przedłużał on w kościele. **(22)** A wyszedwszy nie
 mógł mówić do nich i uznali, iż widzenie widział w kościele,
 3 a on był skazujący jim, et został niemy. **(23)** I stało się jest, gdy
 napełniły się są dni urzędu jego, szed do domu swego. **(24)** A po tych
 dniach poczęła Elżbieta żona jego i kryła się pięć miesięcy
 6 mówiąc, **(25)** iż tak udziałał mnie pan dniow,
 chtorych wejrzał oddalać sromotę moję między ludźmi.
(26) A szostego miesiąca posłan jest anjoł Gabryjeł od Boga do
 9 miasta galilejskiego, chtoremu jimię Nazaret, **(27)** do dziewice
 poślubionej mężowi, chtoremu jimię było Jozef
 z domu Dawid, a jimię dziewice Maryja. **(28)** A wszedszy
 12 anjoł do niej rzekł: „Zdrowaś łaski pełna, Pan z tobą, błogosławiona
 ty między niewiastami”. **(29)** Chtora gdy usłyszała,
 zasmęciła się jest w mowie jego i myśliła, jakie by to
 15 było pozdrowienie. **(30)** I rzekł jej anjoł: „Nie boj się, Maryja, boś
 znalazła łaskę u Boga: **(31)** Oto poczniesz w żywocie a porodysz
 syna, a wzwiesz miono jego Jesusem. **(32)** Tenci będzie wieliki
 18 a syn nawyszszego będzie wezwan, a da jemu Pan Bog stolec
 Dawida ojca jego, **(33)** a będzie krolował w domu Jakobowym
 na wieki, a krolstwa jego nie będzie koniec”. **(34)** I rzekła Maryja
 21 do anjoła: „Jako to będzie, gdy męża nie znam?” **(35)** A
 odpowiedziawszy anjoł rzekł jej: „Duch Święty zstąpi
 na cię, a moc nawyszszego zaćmi tobie, a dlatego co
 24 się narodzi z ciebie święte, będzie wezwano Syn Boży.
(36) A oto Elżbieta przyrodzona twoja, i ta poczęła syna
 w starości swojej, a ten miesiąc jest szosty jej, chtora
 27 wezwana jest niepłodna, **(37)** bo nie będzie niepodobno u Boga
 wszelikie słowo”. **(38)** I rzekła Maryja: „Oto służebniczka
 Boża, stań mi się podług słowa twego”.
 30 I odstąpił od niej anjoł. **(39)** A powstawszy Maryja dniow
 onych, szła na gory z kwapliwością do miasta Juda **(40)** a
 weszła w dom Zacharyjasza i pozdrowiła Elżbietę. **(41)** I stało
 33 się jest, gdy usłyszała pozdrowienie Maryjej Elżbieta,
 radowało się dziec w żywocie jej a napełniona jest
 Ducha Świętego Elżbieta **(42)** i zawołała głosem wielkim,
 36 i rzekła: „Błogosławiona ty między niewiastami i błogosławion
 owoc żywota twego. **(43)** A skąd to mnie, aby przyszła
 matuchna Pana mego do mnie? **(44)** Bociem oto, gdy
 39 stał się jest głos pozdrowienia twego w uszu moich, radowało
 się w weselu dzieciątko w żywocie moim. **(45)** A błogosławiona,
 chtoraś uwierzyła, bo popełnią się ty, chtore
 42 powiadany są tobie od Boga”. **(46)** I rzekła Maryja: „Wielbi
 dusza moja Pana. **(47)** A radował się duch

moj w Bodze, zbawieniu moim, **(48)** iże wejrzał na pokorę służebniczki
 swojej. Abociem oto stąd błogosławioną mię
 3 rzekną wszystkie rodzaje, **(49)** iże udzielał mnie rzeczy wielgie, chtory
 mocen jest i święte jimię jego, **(50)** a miłosierdzie jego od
 rodzaju do rodzaju bojącym się go. **(51)** Uczynił moc w ramieniu
 6 swoim, rozproszył pyszne duszą serca swego, **(52)** słożył
 mocarze z stolca a powyszczył pokorne, **(53)** łączące napełnił
 dobrym a bogacze opuścił prozne. **(54)** Przyjął Izraela dziecię
 9 swoje, pamiętając na miłosierdzie swoje, **(55)** jako
 mówił jest do ojców naszych, Abramowi i plemieniu jego
 na wieki. **(56)** I mieszkała Maryja s nią jakoby przez trzy księżyce,
 12 i wrocila się jest do domu swego. **(57)** A Elźbiecie napełnił
 się jest czas porodzenia i porodziła syna. **(58)** I usłyszeli
 sąsiedzi i przyrodzeni jej, iże uwielbił Pan miłosierdzie
 15 swoje s nią, weselili się s nią. **(59)** I stało się jest osmego
 dnia, przyszli obrazować dziecię i zwali go jimiem
 ojca swego Zacharyjaszem. **(60)** A odpowiedziawszy matka jego
 18 rzekła: „Nikakie, ale będzie wezwan Jan”. **(61)** I rzekli do niej, iże
 żadny nie jest w rodzaju twójim, chtory by był zwan tym
 jimiem. **(62)** I skazowali ojcu jego, jako by go chciał
 21 wezwać. **(63)** A żądając tablice, pisał mówiąc: „Jan jest jimię
 jego”. I dziwowali się są wszyscy, **(64)** i otworzyły się są
 tedyż usta jego i język jego, i mówił błogosławiąc Boga.
 24 **(65)** I stała się jest bojaźń na wszystkie sąsiady jich i
 po wszystkich gorach żydowskich były objawione wszystkie
 słowa ty. **(66)** I ustawili wszyscy, chtorzy słyszeli, w sercu swoim
 27 mówiąc: „Chtore, mnimasz, dziecię to będzie?”
 Abociem ręka Boża była s nim. **(67)** A Zacharyjasz ociec jego
 napełnion jest Duchą Świętego i prorokował mówiąc:
 30 **(68)** „Błogosławiony Pan Bog israelski, iże nawiedził i uczynił
 odkupienie ludu swego **(69)** a podniósł moc zbawienia nam
 w domu Dawida dziecięcia swego, **(70)** jako mówił jest przez
 33 usta świętych, chtorzy od wiekow są, prorokow jego, **(71)** zbawienie
 od nieprzyjacielow naszych i z ręku wszystkich, chtorzy
 nienawidzą nas, **(72)** ku czynieniu miłosierdzia z ojcy
 36 naszymi i pamiętaniu na testament swój święty,
(73) poprzysiężenie, chtore przysiągł do Abrama ojca naszego,
 dać się nam, **(74)** aby przez bojaźni z ręki nieprzyjacielow
 39 naszych wybawieni, służylibysmy mu **(75)** w świętości
 i w sprawiedliwości przed nim wszystkich dniow
 naszych. **(76)** A ty, dziecię, prorokiem nawyszszego będziesz
 42 wezwan, abojem uprzedzisz przed obliczym Pana

gotować drogi jego (77) ku daniu nauki zbawienia ludu jego,
na odpuszczenie grzechow jich (78) przez wnętrzości
3 miłosierdzia Boga naszego, w ktorzych nawiedził nas pochodząc
s wysoka (79) oświecić ty, chtorzy w ciemnościach i we ćmie
śmierci siedzą, ku rządzeniu nog naszych na drogę pokoju”.

6 (80) A dziecię mnożyło się i poćwierdzało się w duchu a było
na puszczech aż do dnia ukazania swego do Israel. **Matthaeus I**
(18) A Krystusew rodzaj tako był: Gdy była poślubiona
9 matka Jesusewa Maryja Josefowi, niżli się zeszi, naleziona
jest w żywocie mając z Ducha Świątego (19) a Jozef
mąż jej, gdyż był sprawiedliwy a nie chciał ją pojąć,
12 chciał potajemnie opuścić ją. (20) A to gdy myślił, oto
anioł boży ukazał się we śnie Jozefowi mówiąc: „Jozefie,
synu Dawidow, nie chciej się bać wziąć Maryją
15 żonę twoję, bo co w niej narodziło się jest, z Ducha
Świątego jest. (21) Porodzi-ć syna a wzwiesz jimię jego
Jesusem, bociem on zbawiony uczyni lud swoj od grzechow
18 jich”. (22) A to wszystko stało się jest, aby napełniło się, co
rzeczono jest od Pana przez proroka mówiącego: (23) „Oto dziewica
w żywocie będzie miała a porodzi syna a będzie wezwano
21 jimię jego Emanuel, co jest wyłożono: S nami Bog”.

(24) A powstawszy Jozef ode snu udziałał, jako przykazał
jemu anioł boży, i przyjął żonę swoję (25) a nie uznał (j)ej,
24 aż porodziła syna swego pirworodnego, i wezwał jimię jego
Jesusem. **Lucas II** (1) I stało się jest, dniow onych wyszło przykazanie
od cesarza Augusta, iżby był wypisan wszystek świat.
27 (2) To wypisanie pirwe stało się jest od przełożonego Syryjej Cyryna.
(3) I szli wszyscy, iżby wyznawali, każdy do swego miasta.
(4) A wstąpił też Jozef od Galilejej z miasta Nazaret do
30 Żydowstwa, miasta Dawidowego, chtore zową Betlejem, temu
iże był z domu i z czeladzi Dawida, (5) iżby wyznawał
z Maryją po(ś)lubioną sobie żoną brzemienną. (6) I stało się jest,
33 gdy byli tamo, napełniły się są dni, iżby porodziła, (7) i
porodziła syna swego pirworodnego a
w pieluszki go powiła i położyła go w jasłkach, bo nie
36 było jej mieśce w stajni. (8) A pastyrze byli w krolestwie onym
czujący a strzegąc strożej nocnej nad trzodą swoją.
(9) A oto anioł boży stanął wedla jich a światłość boża
39 ogarnęła ony i bali się bojaźnią wieliką. (10) I rzekł jim anioł:
„Nie chciejcie się bać, bociem oto objawiam wam wesele wielikie,
42 chtore będzie wszystkiemu ludu, (11) iże narodził
się wam dzisia zbawiciel, chtory jest Krystus Pan,

16: *Porodzi-ć syna: V: pariet filium.*

w mieście Dawidowym. <12> A to wam znamię: Najdziecie dzieciątko w pieluszki powite a położone w jaślach”.

3 <13> A z nagła stała się jest z anjołem wielikość rycerstwa niebieskiego chwalących Boga a mowiących: <14> „Chwała na wysokości Bogu, a na ziemi pokoj ludziem dobrej wolej”.

6 <15> I stało się jest, gdy odstąpili od nich anjołowie w niebo, pastyrze mowili społem: „Podźmy aż do Betlejem a oględajmy to słowo, co się stało, co widział pan a ukazał

9 nam”. <16> I przyszli kwapliwie a naleźli Maryją i Jozef, i dzieciątko położone w jaślach <17> a widząc uznali o słowie, chtore rzeczono było jim o dzieciąt(k)u tym. <18> A

12 wszyscy, chtorzy słyszeli, dziwowali się są i o tych, chtore powiedziany były od pastyrzow do nich. <19> A Maryja chowała wszystkie słowa ty, nosząc w sercu swoim. <20> I wrocili

15 się są pastyrzowie, wielbiąc i chwaląc Boga we wszystkich, chtore słyszeli i widzieli, jako rzeczono jest do nich. <21> A gdy popełniły się są dni ośm, iżeby obrzazano

18 dziecie, wezwano jest jimię jego Jesus, chtore wezwano jest od anjoła, pirwej niżli w żywocie się poczęło.

Matthaeus II <1> Gdy się narodził Jesus w Betlejem w Żydowstwie 21 dniow Heroda krola, oto krolewie od wschodu słońca

przyszli do Jerusalem <2> mowiąc: „Gdzie jest, chtory narodził się jest, krol żydowski? Bosmy widzieli gwiazdę jego na 24 wschodzie słońca i przyszliśmy chwalić go”. <3> A słyszęcý Herod

krol zasmęcił się i wszytko Jerusalem s nim, <4> a zebrawszy 27 wszystkie książęta kapłańskie, badał się od nich, gdzie

by się Krystus narodził. <5> A oni odpowiedzieli mu: „W Betlejem 30 żydowskiej ziemi, bo tako pisano jest przez proroka:

<6> «A ty Betlejem, ziemia żydowska, nikakie mniejsza jesteś 33 w książęciech żydowskich, bo z ciebie wynidzie

wodz, chtory ma rządzić lud moj israelski». <7> Tedy Herod 36 potajemnie wezwawszy krole, pilno wybadał od nich

czas gwiazdy, chtora ukazała się jim. <8> A puściwszy je 39 do Betlejem rzekł: „Jidźcie i pytajcie pilnie o dziecięciu,

a gdy najdziecie, opowiedzcie mi, iżeby i ja przyszedwszy 42 ch(w)alilbych go”. <9> Chtorzy gdy usłyszeli krola, odeszli. A

oto gwiazda, chtorą widzieli na wschod słońca, uprzedzała je, 45 aż gdy przyszedwszy stała na wirzchu, gdzie było

dziecie. <10> A ujrzawszy gwiazdę weselili się są weselim 48 wielikim barzo, <11> a wszedwszy w dom naleźli dziecie

z Maryją matką jego, a padwszy ch(w)alili go, a otworzywszy 51 skarby swoje ofiarowali jemu dary: złoto,

kadzidło i mirrę, <12> a odpowiedź wzięwszy we śnie, by się nie
 wracali do Heroda, przez jinszą drogę wrocili się są do krolestwa
 3 swego. **Lucas II** <22> A gdy popełniły się są dni oczyszczenia
 jej podług zakonu Mojśeszewego, wzięli go do Jerusalem, aby go postawili
 Bogu, <23> jako napisano jest w zakonie bożym, iż wszelka
 6 mężczyzna otwarzająca żywot święte Panu będzie wezwano,
 <24> aby też dali obiatę, jako rzeczono jest w zakonie bożym,
 parę sinogarlic abo dwoje gołąbiąt. <25> A oto człowiek był
 9 w Jerusalem, chtoremu jimię Symeon, a człowiek ten był sprawiedliwy
 a bojaźliwy, oczekawając pocieszenia israelskiego, a Duch Święty
 był w nim. <26> I odpowiedź by wziął od Ducha Świętego nie
 12 ujrzeć śmierci, ależby pirwej ujrzał Krystusa bożego, <27> i przyszedł
 w duchu do kościoła. A gdy przynieśli dziecę Jesusa rodzicy
 jego, aby uczynili podług zwyczaju zakonu zań, <28> a on wziął
 15 go na łokcie swoje, a błogosławił Boga i rzekł: <29> „Ninie opuszczasz
 służę twego, Panie, podług słowa twego w pokoju, <30> iż widziały
 oczy moje zbawienie twoje, <31> chtoreś udziałał przed obliczym
 18 wszelkiego ludu, <32> światłość ku objawieniu ludzkemu a chwałę
 ludu twego israelskiego”. <33> I był ociec jego i matka jego
 dziwujący się nad tymi, chtore były mowiony o nim. <34> I błogosławił
 21 jim Symeon i rzekł do Maryjej matki jego: „Oto położon
 jest ten na upad i na powstanie wiela w Israelu
 na znamię, chtoremu się będzie przeciwiano. <35> A twoję jego
 24 duszę przejdzie miecz, aby były objawiony z wiele sierc
 myśli”. <36> A była Anna prorokini, corka Fanuel z pokolenia
 Aser, ta była poszła w dniach długich a żyła z mężem swoim
 27 siedm lat od dziewictwa swego. <37> A ta wdowa była aż
 do lat ośmdziesiąt i sztyrzech, chtora nie wychodziła
 z kościoła, postami i modlitwami służąc w nocy i
 30 we dnie. <38> A ta teźże godziny przyszedwszy, wyznawała Panu
 i mowiła o nim wszystkim, chtorzy oczekawali odkupienia
 israelskiego. <39> A gdy popełnili wszystko podług zakonu bożego,
 33 wrocili się są do Galilejej, do miasta swego Nazaret,
 <40> a dziecę mnożyło się i poćwierdzało się *pełny mądrości
 a łaska boża była w nim. **Mattheus II** <13> A oto anjoł boży ukazał
 36 się we śnie Jozefowi mowiąc: Wstań i weźmi dziecę
 i matkę jego a uciecz do Ejiptu, a bądź tamo, aż gdy powiem
 39 tobie, boć to będzie, iżby Herod szukał dziećęcia ku
 zgubieniu jego. <14> Chtory powstawszy wziął dziecę i matkę
 jego w nocy i szedł do Ejiptu, <15> a był tamo aż do śmierci
 Herodowej, aby się napełniło, co rzeczono jest od Boga
 42 przez proroka mowiącego: Z Ejiptu wezwałem syna mego. <16> Tedy
 Herod widząc, iż był naigran od krolow, rozniewał się jest

23: a twoję jego duszę: V: et tuam ipsius animam. — **35:** dziecę... pełny mądrości: V: puer... plenus sapientia.

barzo a posławszy pobił wszyscy dziatki, chtore były w Betlejem i po wszytkich granicach jego, od dwu lat i niżej

3 podług czasu, ch(t)ory wybadał od krolow. (17) Tedy napełniło się jest, co rzeczono jest przez Jeremijasza proroka mówiącego: (18) Głos w Rama słyszany jest, płacz i łkanie wielkie, Rachel

6 płacząca synow swoich a nie chciała się pocieszyć, iż nie są. (19) A gdy umarł Herod, oto anjoł boży ukazał się we śnie Jozefowi w Ejipte (20) mówiąc: „Wstań a weźmi

9 dziecię i matkę jego, a jidź do ziemie israelskiej, boć umarli są, chtorzy szukali dusze dziecięcia”. (21) Chtory powstawszy wziął dziecię i matkę jego i przyszedł

12 do ziemie israelskiej (22) a słyszając, iż Archelaus krolował w Żydostwie za Heroda ojca swego, bał się tamo jić a

upomioniony we śnie, szedł w strony galilejskie, (23) a przysze(d)wszy

15 mięszkał w mieście, chtore zową Nazaret, aby się napełniło, co rzeczono jest przez proroki, iż nazareński będzie wezwan. **Lucas II (41)** A chodzili rodzicowie jego na każdy

18 rok do Jerusalem dnia świętego wielkonocnego. (42) A gdy się stał lat dwanaście, wstępującym onym do Jerusalem podług swyczaju dnia świętego (43) a wypełniwszy dni, gdy się

21 wracali, zostało dziecię Jesus w Jerusalem, a nie obaczyli rodzicowie jego. (44) A mmimajęcy go być w pospolstwie, uszli drogę dnia i szukali go miedzy przyrodzonymi i znajomymi.

24 (45) A nie nalazwszy wrocili się do Jerusalem, szukajęcy go. (46) I stało się jest, po trzech dniow naleźli jego w kościele siedzącego w pośrodku doktorow, słuchającego

27 onych i pytającego jich. (47) A dziwowali się wszyscy, chtorzy go słuchali, nad mądrością i odpowiedziami jego. (48) A widząc dziwowali się są. I rzekła matka jego do niego:

30 „Synu, coś udziałał nam tako? Oto ociec twój i ja bolajęcy szukalimy cię”. (49) I rzekł do nich Jesus: „Co jest, iżecie mię szukali? Nie wiedzieliście, iż w tych, chtore

33 ojca mego są, słusza mnie być?”. (50) A oni nie zrozumieli słowa, chtore rzekł jest do nich. (51) I szedł s nimi i przyszedł do Nazaret a był poddany jim. A matka jego chowała

36 wszystkie słowa ty w sercu swojim. (52) A Jesus mnożył się w mądrości i w leciech, i w łasce u Boga i u ludzi.

Lucas III (1) A lata pięćnastego przykazowania Tyberyjusza cesarza, gdy rządził Poński Pilat Żydowstwo, a książęcia galilejskiego Heroda, a Filipa brata jego książęcia

39 Ituree i trakonickiego krolestwa, a Lisanijasza *Abiline książęcia, (2) pod książęty kapłańskimi Annaszem i Kaifaszem

42

41: *Abiline: tak w rkpsie.

stało się jest słowo boże na Jana Zacharyjaszewego syna na
puszczy. **⟨3⟩** I przyszedł po wszystkim krolestwie Jordana, każąc
3 krzest pokuty na odpuszczenie grzechow, **⟨4⟩** jako napisano jest
w księgach słow Isajiasza proroka: „Głos wołającego na puszczy:
Gotujcie drogę bożą, proste czyńcie ścieżki jego! **⟨5⟩** Wszelki
6 padoł będzie napełnion a wszelka gora i pagorek będzie
uniżon, a będą krzywe w proste a ostre w drogi rowne, **⟨6⟩** a ujrzy
wszelkne ciało zbawienie boże”. **Matthaeus III** **⟨4⟩** A ten Jan miał
9 odzienie z włosia wielbrądow a pas skorzany na biodrach
swoich, a pokarm jego był skoczki i miód leśny. **⟨5⟩** Tedy wychodziło
do niego Jerusalem i wszelkne Żydostwo, i wszelkne krolestwo
12 u Jordana, **⟨6⟩** i krczeni są od niego w Jordanie, wyznawając
grzechy swoje. **⟨7⟩** A widząc wiele faryseuszow i saduceuszow
przychodzące na krzest jego, rzekł jim:
15 „Rodzaju jaszczerczyzy, chto ukaże wam uciec od przyszłego
gniewu? **⟨8⟩** A przetżo czyńcie dostojny owoc pokuty **⟨9⟩** a nie chcejcie
mówić w sobie: «Ojca mamy Abrama», bo powiadam
18 wam, iże mocen jest Bog z kamienia tego wskrzesić syny
Abramowe. **⟨10⟩** Boć już siekiera u korzenia drzewa położona jest,
a przeto wszelkne drzewo, chtore nie czyni owoca dobrego,
21 będzie wycięto a w ogień będzie wpuszczono”. **Lucas III**
⟨10⟩ I pytały go tłuszcze rzeknąc: „Coż tedy będziem działać?”
⟨11⟩ A odpowiedziawszy mówił jim: „Chtory ma dwie sukni, niechaj
24 da niemającemu, a chtory ma pokarmy, takież niechaj
czyni”. **⟨12⟩** I przyszli też celnikowie, iżeby byli okrczeni,
a rzekli do niego: „Mistrzu, co uczyniemy?” **⟨13⟩** A on rzekł
27 do nich: „Nic więcej, jedno co ustawiono jest wam, czyńcie”.
⟨14⟩ I pytali go też i rycerze mówiąc:
„Co uczyniemy i my?”. I rzekł jim: „Żadnego nie udręczajcie
30 ani potwarzysz czyńcie a dosyć miejcie w żołdzie waszym”.
Iohannes I **⟨19⟩** A to jest świadectwo Jana: Gdy posłali Żydowie
od Jerusalem kapłany i dyjakony do niego, iżeby go pytali:
33 „Ty chtory jesteś?”, **⟨20⟩** a wyznał jest, a nie zaprzął, i wyznał jest,
iże nie jestem ja Krystus. **⟨21⟩** I pytali go: „Coś tedy? Helijas-eś ty?”
I rzekł: „Nie jestem”. „Prorok-eś ty?” A odpowiedział: „Nie”.
36 I rzekli mu: „Chtory jesteś?”, **⟨22⟩** iżebysmy odpowiedź dali tym,
chtorzy posłali nas. „Co mówisz sam o sobie?” **⟨23⟩** I rzekł: „Ja
głos wołającego na puszczy: «Sprawiajcie drogę bożą, jako
mówił Isajiasz prorok»”. **⟨24⟩** A chtorzy byli posłani, byli
39 z faryseuszow. **⟨25⟩** I pytali go a mówili jemu: „Coż tedy
krcisz, jesliś ty nie jest Krystus ani Helijas, ani prorok?”

Lucas III (15) A domniującym się ludu i myślącym wszystkim
 w sierzach swoich o Janie, iżby snadź on był Krystus,
 3 **(16)** odpowiedział Jan mówiąc wszystkim: „Jać wodą krzczę
 was, aleć przyjdzie mocniejszy, chtorego nie jestem dostojen
 rozwiązać rzemyszka botow jego, ten was okrci
 6 w Duchu Świętym i ogniu. **(17)** Chtorego wiejadło w ręce
 jego a wyczyści gumno swoje, a zgromadzi
 pszenicę do stodoły swojej, a plewy spali ogniem
 9 niezagasonym”. **(18)** Wiele też i jinsze upominając, ob[w]jawiał
 ludu. **Matthaeus III (13)** Tedy prz(y)szedł Jesus od Galilej
 do Jordana do Jana, aby był okrczon od niego. **(14)** A Jan nie
 12 dopuszczał go mówiąc: „Ja od ciebie mam być okrczon, a
 ty jidziesz do mnie?”. **(15)** A odpowiedziawszy Jesus rzekł mu:
 „Przepuść ninie, bo tako słusza nam napelnić wszelkną
 15 sprawiedliwość”. Tedy opuścił go. **Lucas III (21)** I stało się jest,
 gdyż był zekrczon wszelkny lud a Jesusewi okrczonemu
 i modlącemu się otworzyło się niebo, **(22)** i zstąpił Duch Święty
 18 w cielnej osobie jakoby gołębica nań a głos s nieba
 stał się jest: „Ty jesteś syn moj namilejszy, w tobie
 polubowało mnie”. **(23)** A Jesus był poczynający jakoby
 21 lat trzydzieści, jako był mman syn Jozefow. **Matthaeus IV**
(1) Tedy wiedzion jest Jesus na puszcza, aby był kuszon od dyjabła.
(2) A gdy pościł szterdzieści dni i szterdzieści nocy,
 24 potym łącznął. **(3)** A przystąpiwszy kusiciel rzekł mu: „Jesliś
 syn boży, rzekni, iżeby kamienie to chlebem się stało”.
(4) Chtory odpowiedziawszy rzekł: „Pisano jest: «Nie w samym
 27 chlebie żywie człowiek, ale we wszelkim słowie, chtore pochodzi
 z ust bożych». **(5)** Tedy go wziął dyjabeł do świętego
 miasta i postawił go na dachu kościoła, **(6)** i rzekł mu: „Jesliś
 30 syn boży, spuść się na doł, bo pisano jest, iże anjołom
 swoim przykazał o tobie a w ręce wezmą ciebie, aby
 nie obraził o kamień nogi twojej”. **(7)** Rzekł jemu Jesus: „Lepak
 33 pisano jest: «Nie będziesz kusił Pana Boga twego»”.
(8) Lepak wziął go dyjabeł na górę wysoką barzo i ukazał
 mu wszystkie krolestwa świata i chwałę jich, **(9)** i rzekł
 36 mu: „To wszystko tobie dam, jesli padwszy będziesz mię
 chwalił”. **(10)** Tedy rzekł mu Jesus: „Podź, szatanie!” Bo pisano
 jest: «Pana Boga twego będziesz chwalił a jemu samemu
 39 będziesz służył”. **(11)** Tedy opuścił go dyjabeł, a oto anjołowie
 przystąpili i służyli jemu. **Iohannes I (29)** Drugiego dnia

widział Jan Jesusa przychodzącego do siebie i rzekł: «Oto baranek
 boży, oto chtory gładzi grzechy świata». (30) Tenci jest,
 3 o chtorymem mowił: „Po mnie przyszedł mąż, chtory przede
 mną stał się jest, bo pirwszy mnie był (31) a ja nie wiedziałem go,
 ale iżby był ob[w]jawion w Israelu, dlatego przyszedłem ja
 6 w wodzie krzając”. (32) I świadec(t)wo wydał Jan mowiąc, iż
 widziałem Ducha zstępującego jakoby gołębicę s nieba a mieszkał
 na nim. (33) A ja nie wiedziałem go, ale chtory posłał mnie
 9 krcić w wodzie, on mi rzekł: „Na chtorego ujrzysz Ducha zstępującego
 a mieszkającego na nim, ten jest, chtory krci w Duchu
 Świętym. (34) A ja widziałem i świadectwom wydał, iż
 12 ten jest syn boży. (35) Drugiego dnia lepak stał Jan i zwolenikow
 jego dwa (36) a ujrzawszy Jesusa chodzącego rzekł: „Oto
 baranek boży”. (37) I słyszeli go dwa zwolenicy mowiącego i
 15 naśladowali są Jesusa. (38) A obrociwszy się Jesus i widząc je
 naśladowujące go rzekł jim: „Czego szukacie?” Chtorzy rzekli jemu:
 „Rabi, co jest wyłożono mistrzu, gdzie mieszkasz?” (39) Rzekł
 18 jim: „Podźcie a oglądajcie”. Przyszli i ujrzeli, gdzie mieszkał,
 i u niego mieszkali dnia onego, a godzina była jakoby
 dziesiąta. (40) A był Jędrzej brat Szymuna Piotra, jeden
 21 ze dwu, chtorzy słyszeli od Jana i naśladowali
 jego. (41) Nalazł ten napirwej brata swego Szymuna i rzekł
 mu: Należliśmy mesyjasza, co się wykłada krystus. (42) I przywiedli
 24 go do Jesusa, a wejrzawszy nań Jesus rzekł: „Ty jesteś Szymun
 syn Johanna, ty będziesz wezwan Cefas, co się wykłada
 Piotr. (43) Nazajutrz chciał wyniść do Galilejej
 27 i nalazł Filipa i rzekł jemu Jesus: „Naśladuj mię”.
 (44) A był Filip od Betsaidy, miasta Jędrzeja i Piotra. (45) Nalazł
 Filip Natanaela, i rzekł mu: „Chtorego napisał Mojsesz w zakonie
 30 i prorocy, należliśmy Jesusa, syna Jozefowego od Nazaret.
 (46) I rzekł mu Natanael: „Od Nazaret może nieco dobrego
 być?” Rzekł jemu Filip: „Podź a oglądaj”. (47) Widział Jesus Natanaela
 33 przychodzącego do siebie i rzekł o nim: „Oto prawdziwy
 Israelita, w ktorym łciwość nie jest”. (48) Rzekł mu Natanael:
 „Skąd mię znasz?” Odpowiedział Jesus i rzekł jemu:
 36 „Pirwej niżli cię Filip wezwał, gdyś był pod figą, widziałem
 cię”. (49) Odpowiedział mu Natanael i rzekł: „Rabi, ty jeś
 syn boży, ty jeś krol w Israel”. (50) Odpowiedział Jesus i rzekł mu:
 39 Iżem rzekł tobie: „Widziałem cię pod figą”, wierzysz, więczej
 nad to ujrzysz, (51) i rzekł mu: „Zaprawdę, zaprawdę mowie
 42 i zstępujące na syna człowieczego”.

Matthaeus IV <18> A chodząc Jesus podla Morza Galilejskiego
 widział dwu bratu, Szymuna, chtëry rzeczon Piotr, i Jędrzeja
 3 brata jego, puszczaające sieci w morze, bo byli rybitwi,
 <19> i rzekł jim: „Podźcie za mną, a uczynię was być rybitwy
 ludzkimi”. <20> A oni natychmiast opuściwszy sieci,
 6 naśladowali są jego. <21> A poszedwszy zoną ujrzał druga
 dwu bratu, Jakuba Zebedeuszowego i Jana brata jego, w łodzi
 z Zebedeuszem ojcem jich, składające sieci swoje i wezwał
 9 je. <22> A oni natychmiast opuściwszy sieci i ojca, naśladowali
 są jego. **Iohannis II** <1> A dnia trzeciego swadźba stała się jest w *K*anie
 12 Galilejskiej i była matka Jesusowa tamo <2> a wezwan
 jest i Jesus, i swolenicy jego na swadźbę. <3> A gdy niestawało
 wino, rzekła matka Jesusewa do niego: „Wina nie mają”.
 15 <4> I rzekł jej Jesus: „Co tobie i mnie jest, niewiasto? Jeszcze nie
 przyszła godzina moja”. <5> Rzekła matka jego sługam: „Cokoli
 rzeknie wam, czyńcie”. <6> A były tamo kamienne sędy sześć,
 18 położone podług oczyszczenia żydowskiego,
 bierząc w się pewne miary dwie abo trzy. <7> Rzekł jim
 Jesus: „Napełnicie sędy wodą”. I napełnili je aż do wirzchu.
 21 <8> I rzekł jim Jesus: „Czerpajcie ninie a nieście żyrcowi”.
 I wzięli. <9> A gdy zakusił żyrzec wody *wina
 *uczynionego, a nie wiedział, skąd by było, a słudzy wiedzieli,
 24 chtërzy czerpali wodę, wzwowie oblubieńca żyrzec
 <10> i rzekł mu: „Wszelkny człowiek napirwej dobre wino dawa,
 a gdy się spiją, tedy to, co podlejsze jest,
 27 ale ty schowałeś dobre wino aż dotąd”. <11> Ten udziałał
 początek znamion Jesus w *K*anie Galilejskiej i
 objawił chwałę swoją, i uwierzyli weń zwolenicy jego.
 30 <12> Potym zstąpił do Kafarnaum on i matka jego, i bracia jego,
 i zwolenicy jego a tamo mieszkali przez mało
 dni. <13> A blisku była Wielka Noc żydowska i wstąpił
 33 Jesus do Jerusalem, <14> i znalazł w kościele przedawające
 woły i owce, i gołębice, i pieniądze siedzące. <15> A kiedy
 udziałał jakoby bicz z powrozkow, wszystkie wyrzucił z kościoła,
 36 owce teże i woły, a pieniążnikom rozproszył pieniądze
 i stoły przewrocił. <16> A tym, chtërzy gołębice przedawali,
 rzekł: „Wynieście ty stąd a nie chciejcie
 39 działać domu ojca mego domu kupiectwa”. <17> I wspomnieli
 są zwolenicy jego, iż napisano jest: «Miłość domu
 twego strawiła mię». <18> A odpowiedzieli Żydowie
 42 i rzekli jemu: „Chtore znamię ukazujesz nam, iż to

22-23: *wody wina uczynionego*: bł. zam. *wody wino uczynionej*, V: *aquam vinum factam*.

działasz?” **⟨19⟩** Odpowiedział Jesus i rzekł jim: „Rozdzielcie kościół ten, a w trzech dniach wzbudzę ji. **⟨20⟩** I rzekli mu Żydowie: „Szterdzieści i sześć lat budowan jest kościół ten, a we trzech dniach wzbudzisz ji?” **⟨21⟩** Ale on mówił o kościele ciała swego. **⟨22⟩** A przezto gdy powstał od umarłych, wspamiętali są swolenicy jego, iż to mówił, i uwierzyli pismu i mowie, chtorą mówił Jesus. **⟨23⟩** A gdy był w Jerusalem w Wielką Noc dnia świętego, wiele uwierzyło w jimię jego, widzący znamiona jego, chtore działał. **⟨24⟩** Ale Jesus nie wierzył sam siebie jim, dlatego iż on znał wszystkie **⟨25⟩** a iż niepotrzeb mu było, aby chto świadectwo wydał o człowiece, bo on wiedział co było w człowiece.

Iohannis III **⟨1⟩** I był człowiek z faryzeuszow Nikodem jimieniem, książę żydowskie. **⟨2⟩** Ten przyszed do Jesusa w nocy i rzekł mu: „Rabi, wiemy, iżes od Boga przyszedł mistrz, bo żadny nie może ty znamiona działać, chtore ty działasz, ależby był Bog s im”. **⟨3⟩** Odpowiedział Jesus i rzekł mu: „Zaprawdę, zaprawdę mówię tobie: «Jesli chto nie narodzi się znowu, nie może widzieć krolestwa bożego»”. **⟨4⟩** Rzekł do niego Nikodem: „Jako może człowiek narodzić się, gdy jest stary? Izali może w żywot matki swojej na wtore wnić i odnarodzić się?” **⟨5⟩** Odpowiedział Jesus: „Zaprawdę, zaprawdę mówię tobie: «Jesli chto nie będzie odrodzon z wody i Ducha Świętego, nie może wnić w krolestwo boże». **⟨6⟩** Co narodziło się jest z ciała, ciało jest, a co narodziło się jest z Ducha, duch jest. **⟨7⟩** Nie dziwuj się, iż rzekłem tobie: «Potrzeb *was narodzić się znowu». **⟨8⟩** Duch *gdzie* chce, dmie a głos jego słyszysz, ale nie wiesz, skąd by przyszed abo gdzie pojdzie. Takież jest wszelkny, chtory narodził się jest z Ducha”. **⟨9⟩** Odpowiedział Nikodem i rzekł mu: „Jako może to być?” **⟨10⟩** Odpowiedział Jesus i rzekł mu: „Ty jesteś mistrz w Israel, a tego nie wiesz? **⟨11⟩** Zaprawdę mówię tobie, iż co wiemy, mowiemy, a co widzimy, świadczemy, a świadectwa naszego nie przyjmujecie. **⟨12⟩** Jesli ziemskie mówiłem wam, a nie wierzycie, jakoż jesli powiem wam niebieskie, uwierzycie?” **⟨13⟩** A żadny nie wstąpi w niebo, jedno chtory zstąpił z nieba, syn człowieczy, chtory jest w niebie. **⟨14⟩** A jako Mojsesz powyszył węża na puszczy, takież powyszyć słuszno syna człowieczego, **⟨15⟩** aby wszelkny, chtory wierzy weń, nie zginął by, ale aby miał żywot wieczny **⟨...⟩** **⟨17⟩** Bo nie posłał Bog syna swego na świat, aby sądził świat, ale aby zbawion był świat przezeń. **⟨18⟩** Chtory wierzy weń, nie jest sądzon, ale chto nie wierzy, już osądzon jest, iż nie wierzy w jimię jedynego syna bożego. **⟨19⟩** A to jest sąd, iż światłość przysła na świat a miłowali ludzie więcej ciemności niżli światłość, bo były jich złe uczynki. **⟨20⟩** Wszelkny, chtory złe działa,

26: *potrzeb was:* bł. zam. *wam*, V: *oportet vos*. — **39:** brak w. 16: *sic enim Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret, ut omnis, qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam aeternam*.

nienawidzi świat(ł)ość a nie przychodzi do światłości,
aby nie były karany uczynki jego. **(21)** Ale chto działa prawdę,
3 przychodzi do światłości, aby były objawiony uczynki
jego, iże w Bodze są działany. **Lucas V (1)** I stało się jest, gdy
tłuszcz cisnęły się do niego, aby słuchały słowa bożego,
6 a on stał podla jeziora Jenazaret, **(2)** i widział dwie łodzi
stojące podla jeziora a rybitwi wystąpili i płokali sieci.
(3) A wstąpiwszy w jedną łódź, chtora była Szymunowa,
9 prosił go od ziemie odwieść mało. A siedząc
nauczał z łodzię tłuszcz. **(4)** A gdy przestał mówić, rzekł do
Szymuna: „Wjedź na głębią a rozwińcie sieci wasze na
12 jęcie”. **(5)** A odpowiedziawszy Szymun rzekł jemu: „Przykazicielu,
przez wszystkę noc robiąc nicesmy nie jęli, ale
w słowie twoim rozwinę sieć”. **(6)** A gdyż to udziałali, jęli
15 ryb wielkość obfitą i rwała się sieć jich, **(7)** i skazali
towarzyszom, chtorzy byli w jinszej łodzi, iżby przyszli i
napełnili obie łodzi, tako iże się pograżały. **(8)** Co gdy ujrzał
18 Szymon Piotr, padł do kolan Jesusewych mówiąc:
„Odstęp ode mnie, bo człowiek grzeszny jestem, Panie”. **(9)** Bociem
zumienie ogarnęło go i wszyscy, chtorzy s nim byli
21 w jęciu ryb, ch(t)ore jęli, **(10)** a także Jakuba i Jana, syny
Zebedeuszowe, chtorzy byli towarzysze Szymunowi. I rzekł
do Szymuna Jesus: „Nie chciej się bać, stąd już ludzie
24 będziesz jimujący”. **(11)** A przywiodwszy na ziemię łodzie,
opuściwszy wszystko, naśladowali są jego. **Lucas IV**
(16) I przyszedł do Nazaret, gdzie był wychowan,
27 i wszedł podług zwyczaju swego dnia soboty do bożnice,
i wstał czyść. **(17)** I dany są mu księgi Isaijasza proroka,
a gdy *otworzył* księgi, znalazł miéсце, gdzie
30 napisano było: **(18)** „Duch boży na mię, dlaczego pomazał mię
wzjawiać ubogim, posłał mię uzdrawiać skruszone sercem,
(19) kazać jętym odpuszczenie a ślepym widzenie, opuścić
33 zgarbione na ulżenie, kazać lato boże przyjemne i dzień
otplaty”. **(20)** A gdy zawarł księgi, wrocil słudze i siad, a wszystkich
w bożnicy oczy były gładający nań. **(21)** I począł mówić
36 do nich, iże dzisia napełniono jest to pismo w uszach
waszych. **(22)** A wszyscy świadectwo mu dawali a dziwowali
się w słowach łaski, chtore wychodziły z ust jego, i mówili:
39 „Izali ten jest syn Jozefow?” **(23)** I rzek jim: „Wżdy m rzekniecie
mi to podobieństwo: «Lekarzu, uzdrow sam siebie. Jakie
słyszeliśmy uczynki w Kafarnaum, czyń i tu w ojczyźnie
42 twojej». **(24)** I rzekł: „Zaprawdę, zaprawdę mówię wam, iże
żadny prorok przyjęty jest w ojczyźnie swojej”.